

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

a 10. évfolyam számára

2020-2021. TANÉV

MEGYEI FORDULÓ

2021. február 9. 14.00 – 16.00

A versenyző neve:

A versenyző iskolájának neve:

A versenyző iskolájának címe:

A felkészítő tanár neve:

***Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le!
Hiba esetén egyértelműen – egy áthúzással – javítson!***

Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

A feladatsorban szereplő források hivatkozásai az értékelési útmutatóban találhatók!

Maximum: 100 pont

Elért pontszám:

1. feladat**Rendezze** időrendi sorrendbe! Írja a megfelelő sorszámot az esemény elé!**1 pont /...**

- Wormsban egyezséget (konkordátumot) kötött a II. Callixtus pápa és V. Henrik német-római császár,
 Nagy Károly császárrá koronázása, I. Murád szultán Rigómezőnél legyőzte a szerbeket,
 Földnélküli János kiadta a Magna Chartát, Theodosius felosztotta két fia között a birodalmat

2. feladat**Írja be** a középkori szerzetesrendekkel kapcsolatos adatok betűjeleit a táblázatba!**15 pont/...**

| <i>bencések</i> | <i>ferencesek</i> | <i>ciszterciek</i> | <i>premontreiek</i> | <i>pálosok</i> |
|-----------------|-------------------|--------------------|---------------------|----------------|
| | | | | |

- | | |
|---------------------|---|
| a) Pilisszentlászló | i) magyar |
| b) III. Ince | j) III. Béla |
| c) 529 | k) Zirc, Szentgotthárd, Pásztó |
| d) Citeux | l) Szent Benedek |
| e) Monte Cassino | m) Szent Róbert, Clairvaux-i Szent Bernát |
| f) koldulórend | n) Ora et labora! |
| g) Pannonhalma | o) Szent Norbert |
| h) Assisi | |

3. feladat**Mi** a közös a felsoroltakban? **Írja** az adatok utáni vonalra!**5 pont/...**

- a) 313, 325, 391:
- b) Ják, Zsámbék, Öskü:
- c) Bosznia, Szerbia, Havasalföld, Moldva:
- d) koronavám, füstadó, rendkívüli hadiadó:
- e) Nádasdy Ferenc, Zrínyi Péter, Frangepán Ferenc:

4. feladat**Húzza át** a sorba nem illő szót! **Indokolja** a választását!**10 pont/...**

- a) Augsburg, Pozsony, Merseburg:
- b) Veszprém, Esztergom, Kalocsa:
- c) Ocskay László, Esze Tamás, Kis Albert:
- d) mezei hadak, talpasok, labancok:
- e) Bottyán János, Rákóczi Zsigmond, Forgách Simon:

5. feladat**Igaz** vagy **hamis** az állítás? **Írja** a megoldást az állítás előtti vonalra!**1 pont/...**

..... A magyar állami főhatalom a Szent Koronáé és csak a korona révén a királyé.

6. feladat

Írja be a fogalmat a meghatározás melletti oszlopba!

7 pont/...

| Meghatározás | Fogalom |
|--|---------|
| a) Papi nőtlenség. | |
| b) Lelki javak, egyházi tisztségek anyagi úton történő árulása, illetve megszerzése. | |
| c) A földbirtokos joghatósága alatt áll. A földhasználat fejében urának különböző szolgáltatásokkal tartozott. Pl.: robot, terményjáradék | |
| d) A feudális államnak az a formája, ahol a rendek és a király együttesen kormányoztak. A hatalommegosztás az adómegajánlásban is jelentkezik. | |
| e) Területi egység, amely a királyi birtokok mellett magában foglalta az egyházi és a magánföldesúri birtokokat is. | |
| f) A várháborúk korában a szökött jobbágyokból, földjüket vesztett kispalotnyosokból és végvári vitézekből létrejött társadalmi réteg. | |
| g) Eredetileg fegyveres marhahajcsárok voltak, később szabad katonák. | |

7. feladat

Karikázza be a helyes válasz számát vagy az X jelet!

9 pont/...

a) **Melyik** fejedelem változtatta meg az öröklési rendet?

1. Árpád

2. Géza

X Levedi

b) **Milyen** feladatot látott el a korai magyar feudális társadalomban a nádorispán?

1. A várkatonák tisztje.

2. Királyi főhivatalnok, az udvarispánok és udvarnagyok ellenőrzője.

X várkatoná

c) **Kinek** a törvényéből származik az idézet?

„Ha valakinek az Isten tízet adott egy évben, a tizedik részt adja Istennek.”

1. IV. Béla

2. Könyves Kálmán

X I. (Szent) István

d) **Melyik** lovagi erény?

1. A sokoldalú emberi egyéniség kibontakozása

2. Az egyház oltalmazása.

X Az antikvitás embereszményének felelevenítése.

e) **Ki** telepítette le a kunokat a Magyar Királyságban?

1. III. Béla

2. IV. Béla

X IV. (Kun) László

f) **Melyik** uralkodóval állapodott meg I. Károly a Bécset elkerülő árumezállító jogról?

1. a német uralkodóval

2. a velencei dogéval

X a cseh uralkodóval

g) **Miért** nem uralkodott a IV. Ferdinánd néven megkoronázott király a Magyar Királyságban?

1. Korábban meghalt, mint édesapja, III. Ferdinánd

2. Lemondott.

X A török elleni harcokban esett el.

h) **Hol** volt az első egyetem Magyarországon?

1. Buda

2. Pécs

X Nagyszombat

i) **Kivel** alkotja a király a Szent Korona testét?

1. a bárókkal

2. a köznemesekkel

X a nemességgel

8. feladat

Válaszoljon a forrásokhoz kapcsolódó kérdésekre!

10 pont/...

1. forrás

„...a felhő leereszkedett a földre, elborította a tengert, körülvette és elrejtette Capreae szigetét, a Misenumi fok kiugró szikláit szintén eltakarta szemünk elől [...] Ekkor hamueső kezd hullani [...] sűrű sötétség terjengett, elborította a földet.”

a) **Milyen** természeti jelenséget örökít meg a forrás?

b) **Ki** írta a forrást? **Húzza alá** a megoldást! Caracalla ifj. Plinius Tacitus

2. forrás

„13.4. [...] nem irigykedik, [...] nem kérkedik, nem fuvalkodik fel.

13.5. Nem cselekszik éktelenül, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a gonoszt.”

c) **Ki** írta a levelet? **Húzza alá** a megoldást! Szent Gergely Assisi Szent Ferenc Pál apostol

d) **Mit** tart a kereszténység legfontosabb parancsának a levél írója?

3. forrás

„20. A tizedet senki se tartozzék pénzben megváltani, hanem ahogy a föld hozza a bort vagy termést, úgy kell fizetni. És ha a püspökök ellentmondanak, nem fogjuk őket segíteni.”

e) **Ki** adta ki a törvényt?

f) **Melyik** évben?

g) **Mi** a neve a magyar történetírásban ennek az okiratnak?

h) **Melyik** társadalmi csoportot segítette az idézett törvény?

i) **Melyik** évben változtatták meg ezt a törvényt?

j) **Milyen** tartalmi változást vezettek be?

9. feladat

Egészítse ki a hiányos szöveget!

2 pont/...

„Az országgyűlés által megszavazott törvényjavaslatot a király szentesíti, (a) lepecsételi, kihirdeti és megküldi a törvényhatóságoknak. Ezzel a törvény lett a legmagasabb szintű(b), és elfogadottá vált az az alapelv, hogy alkotmányos jogokat csak törvénnyel szabad szabályozni.”

10. feladat

Mely várakat ábrázolják a képek! Nevezze meg a felsoroltak segítségével!

10 pont/...

Esztergom, Drégely, Eger, Új-Zrinyivár, Buda, Kőszeg, Szolnok



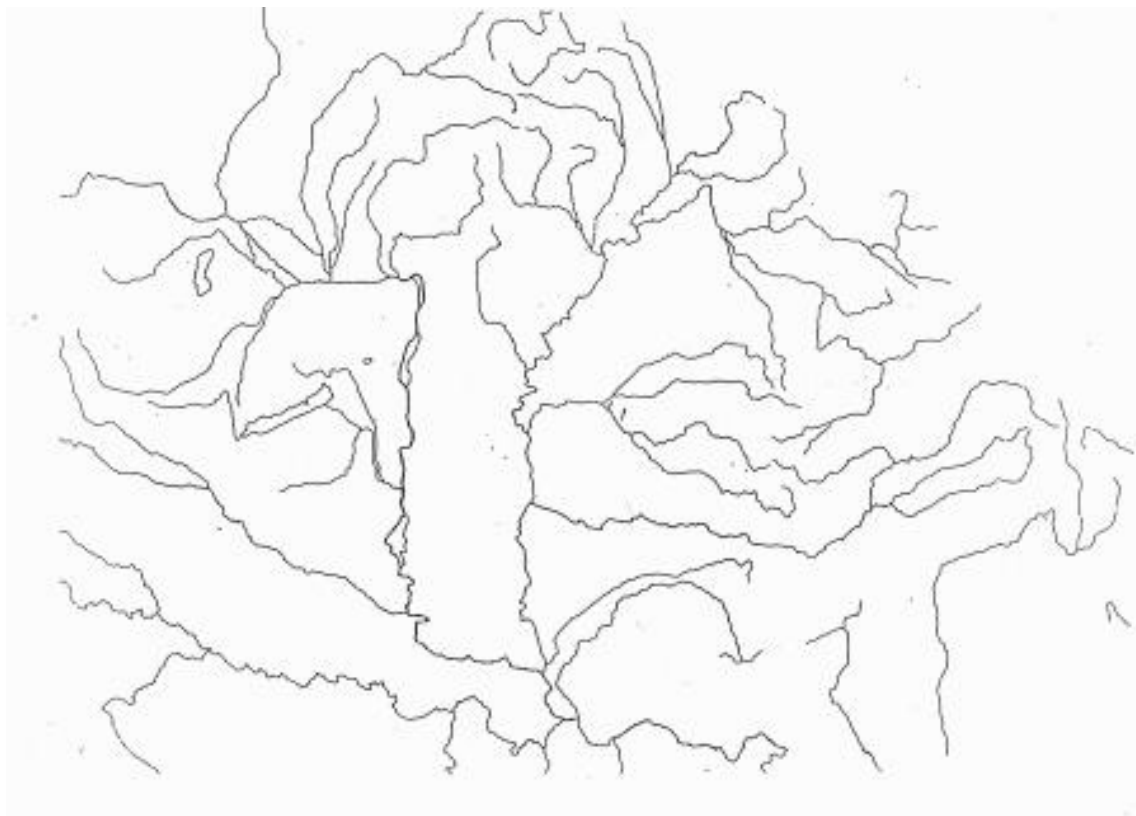
a) b)

c) **Hol** aratott győzelmet Savoyai Jenő 1697-ben a török főerők felett?

d) **Hol** tartottak országgyűlést 1705-ben?

e) **Nevezze meg** a Rákóczi-szabadságharcot lezáró békekötés helyszínét!

Írja be a térkép megfelelő helyére a történelmi helyszínek betűjelét!

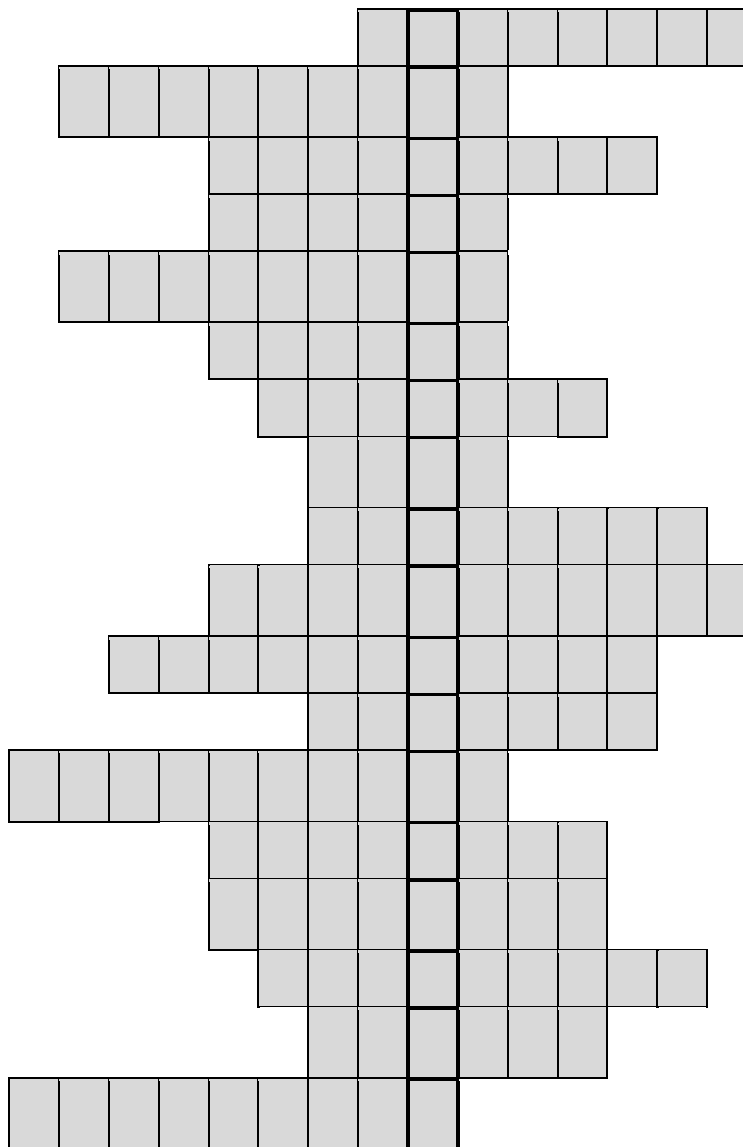


11. feladat

Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!

20 pont/...

- a) 1708-ban a kuruc főerők vereségének helyszíne.
- b) Az orosz cár neve, akivel II. Rákóczi Ferenc Lengyelországban tárgyalt.
- c) Török adószedő.
- d) 1703-ban Vetésen kiadott nyilatkozat.
- e) A franciák előretörését itt állította meg az osztrák és az angol hadsereg.
- f) Nagy Lajos leánya, Lengyelország királynője
- g) Zrínyi Ilona védte ezt a várat 1685-1688 között.
- h) Ezen az országgyűlésen mondták ki a Habsburgok trónfosztását 1707-ben.
- i) Gyalogos török katona.
- j) Károlyi Sándor vele tárgyalt a szabadságharcot lezáró békéről (vezeték - és keresztnév).
- k) 1700-ban kitört a francia háború.
- l) Itt töltötte száműzetését II. Rákóczi Ferenc.
- m) XIV. Lajos 1708-ban Oudenaarde, majd 1709-ben mellett is vereséget szenvedett.
- n) II. Rákóczi Ferenc idején használt rézpénz.
- o) A szécsényi országgyűlésen 24 tagú-t szerveztek Rákóczi mellé.
- p) Rákóczi főgenerálisaMiklós.
- q) A szigeti veszedelem, a Tábori kis tracta szerzőjének vezetékneve.
- r) Hunyadi János tisztsége az uralkodó kiskorúsága idején.



s)-t) **Határozza meg** röviden a függőleges sorba írt „megoldást” (2 szó)! **Legalább két tényt rögzítsen!**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12. feladat

Mutassa be a Rákóczi – szabadságharc kitörésének okait és körülményeit a források és ismeretei alapján!

10 pont/...

1. forrás: „A közvetlen előzmények sorát pedig mindazon sérelmek alkották, melyek a kialakult helyzetből és legfőképpen a királyi udvar Magyarország felé mutatott hibás hozzáállásából, az országot történelmi hagyományok nélküli fegyverrel szerzett, azaz meghódított területeként kezelő politikájából adódtak.”

Harmat Árpád Péter: A Rákóczi-szabadságharc; <http://tortenelemcikkek.hu/node/116> (2021. 02. 04.)

2. forrás: „Rákóczi szerint: "Azt reméltem, hogy seregem egyesülhet a bajor választófejedelem seregével, és az ország beleegyezésével ezt a fejedelmet emelhetem Magyarország trónjára." A terv az 1701-1703 közötti nemzetközi konstelláción alapult, és talán túlértékelt az esetleges francia-bajor segítséget.”

Bánkúti Imre: A Rákóczi-szabadságharc kitörésének 300. évfordulója; <http://www.matud.iif.hu/03jun/bankuti.html> (2021.02.04.)

3. forrás: „Ismét felszakadnak a híres magyar nemzet sebei, a nemzet megsértett szabadságának annyiszor mostohán kezelt sebesülése... Az oly sok nagy mozgalom legfőbb oka most is mindig - az ősi törvények szégyenletes eltörlése... kieroszakolták a beleegyezést, s az országnak a szabad királyválasztásban oly sok századon át csorbítatlan érvényben fennálló arany szabadságát szolgai átváltozással örökletes királyság képére alakították át. [...] Elborzad a lelkünk az újszerzeményi jog zsarnoki törekvéseik e műve pusztá megemlítésére is ... az ország területének nagy részét elvették törvényes birtokosától, és mellőzve a haza érdemes fiait, idegeneknek adományozták, csak azért, mert az országból kiszorították a törököt...”

Rákóczi kiáltványa - <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/tortenelmi-forrasok-elemzese/magyarorszag-az-ujkorban/a-rakoczi-szabadsaghar-okai> (2021. 01. 05.)
